

TARYBOS REKOMENDACIJA**2018 m. liepos 13 d.****dėl 2018 m. Ispanijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2018 m. Ispanijos stabilumo programos**

(2018/C 320/08)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominė disbalansų prevencijos ir naikinimo ⁽²⁾, ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2017 m. lapkričio 22 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2018 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. Ji tinkamai atsižvelgė į 2017 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos paskelbtą Europos socialinių teisių ramstį. 2018 m. kovo 22 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2017 m. lapkričio 22 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 taip pat priėmė išpėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Ispanija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnį apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos. Tą pačią datą Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos; tą rekomendaciją Europos Vadovų Taryba patvirtino 2018 m. kovo 22 d. 2018 m. gegužės 14 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos ⁽³⁾ (toliau – euro zonai skirta rekomendacija);
- (2) kaip valstybė narė, kurios valiuta yra euro, atsižvelgdama į glaudžias ekonominės ir pinigų sąjungos šalių ekonomikos sąsajas, Ispanija turėtų užtikrinti, kad euro zonai skirta rekomendacija būtų visiškai ir laiku įgyvendinta, kaip nurodyta toliau išdėstytose 1–3 rekomendacijose;
- (3) 2018 m. kovo 7 d. paskelbta 2018 m. Ispanijos ataskaita. Joje įvertinta Ispanijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2017 m. liepos 11 d. Tarybos priimtas konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas ⁽⁴⁾, veiksmai, kurių Ispanija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais priimtas konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas, ir Ispanijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“. Į ją įtraukti ir nuodugnios apžvalgos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį rezultatai, kurie taip pat buvo paskelbti 2018 m. kovo 7 d. Remdamasi savo analize, Komisija padarė išvadą, kad Ispanijoje yra susidaręs makroekonominis disbalansas. Visų pirma didelės išorės ir vidaus (viešojo ir privačiojo sektorių) skolos esant dideliame nedarbo lygiui toliau lemia pažeidžiamumą, turintį tarpvalstybinių pasekmių. Dėl einamosios sąskaitos pertekliaus, kuris fiksuojamas nuo 2013 m., ir struktūrinio prekybos rezultatų pagerėjimo sėkmingai vykdomas išorės perbalansavimas. Tačiau gryniesi išorės įsipareigojimai tebėra dideli. Privačiojo sektoriaus skola taip pat palaipsniui mažinama esant augimui palankioms sąlygoms,

⁽¹⁾ O L L 209, 1997 8 2, p. 1.⁽²⁾ O L L 306, 2011 11 23, p. 25.⁽³⁾ O L C 179, 2018 5 25, p. 1.⁽⁴⁾ O L C 261, 2017 8 9, p. 1.

tačiau dar reikia mažinti įsiskolinimus. Stipresnis finansų sektorius remia ekonominę veiklą. Nepaisant didelio nominaliojo BVP augimo, valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP tik iš lėto mažėja. Nedarbo lygis toliau sparčiai mažėjo, tačiau tebėra labai didelis, o didelė darbo rinkos segmentacija trukdo greičiau augti darbo našumui. Po spartaus reformų vykdymo tempo 2012–2015 m. įgyvendinant rekomendacijas padaryta pažanga nebe tokia didelė. Dabartinė ekonominė padėtis suteikia galimybę imtis reikalingiausių reformų, kad Ispanijos ekonomika taptų atsparesnė, o našumo augimas paspartėtų;

- (4) šiuo metu Ispanijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto korekcinė dalis. Savo 2018 m. stabilumo programoje Ispanija numato perviršinį deficitą panaikinti ne vėliau kaip 2018 m., atsižvelgdama į Tarybos sprendimą (ES) 2017/984, kuriuo Ispanija įspėjama, kad imtūsi deficito mažinimo priemonių, reikalingų perviršinio deficito padėčiai ištaisyti ⁽¹⁾. Planuojama, kad bendras valdžios sektoriaus balansas toliau gerės, o 2021 m. bus perteklinis ir sieks 0,1 % BVP. Į 2018 m. stabilumo programą įtrauktos visos priemonės, kurios biudžeto įstatymo projekte 2018 m. balandžio 3 d. buvo pateiktos Parlamentui, ir papildomos priemonės, apie kurias buvo paskelbta iki 2018 m. balandžio mėn. pabaigos. Vidutinės trukmės biudžeto tikslo, t. y. struktūrinio biudžeto balanso, per 2018 m. stabilumo programos laikotarpį pasiekti neplanuojama. 2018 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP sieks 97,0 % 2018 m., 95,2 % 2019 m. ir 89,1 % 2021 m. 2018 m. stabilumo programoje pateiktos makroekonominės prielaidos yra tikėtinos. Apskritai, planuojamas nominalaus deficito tikslų įgyvendinimas vis dar priklauso nuo tvirtos ekonominės perspektyvos ir nuo to, ar valdžios sektoriaus išlaidos augs mažiau nei nominalusis BVP. Fiskalinių tikslų įgyvendinimui kylanti rizika yra susijusi tiek su didesniu pajamų augimu ir labiau ribotu, nei numatyta Komisijos 2018 m. pavasario prognozėje, išlaidų didėjimu, tiek su galimu papildomų neapibrėžtųjų išpareigojimų atsiradimu;
- (5) Sprendime (ES) 2017/984 Taryba nurodė Ispanijai ne vėliau kaip 2018 m. ištaisyti perviršinio deficito padėtį, ir, konkrečiai, 2016 m. bendrą valdžios sektoriaus deficitą sumažinti iki 4,6 % BVP, 2017 m. – iki 3,1 % BVP ir 2018 m. – 2,2 % BVP. Remiantis atnaujinta Komisijos 2016 m. pavasario prognoze, šis bendro valdžios sektoriaus balanso pagerėjimas laikytas atitinkančiu struktūrinio balanso pablogėjimą 0,4 % BVP 2016 m. ir 0,5 % BVP pagerėjimą tiek 2017 m., tiek 2018 m. 2017 m. Ispanijos nominalus deficitas pasiekė 3,1 % BVP, kaip reikalaujama Tarybos sprendime (ES) 2017/984. Komisijos 2018 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2018 m. nominalus deficitas sumažės iki 2,6 % BVP, t. y. 0,4 % BVP viršys nominalaus deficito tikslą, nustatytą 2018 m. stabilumo programoje ir nurodytą Tarybos. Palyginti su 2018 m. stabilumo programa, remiantis Komisijos 2018 m. pavasario prognoze, numatomas mažesnis valdžios sektoriaus pajamų augimas ir kiek didesnės išlaidos. Komisijos 2018 m. pavasario prognozėje numatoma, kad atsižvelgiant į deficitą didinančias priemones, įtrauktas į 2018 m. biudžeto įstatymo projektą, kuris Parlamentui pateiktas 2018 m. balandžio 3 d., 2018 m. struktūrinis balansas pablogės 0,3 % BVP, o 2019 m. pagerės tik nežymiai. Todėl nesitikima, kad 2018 m. ir bendras 2016–2018 m. fiskalinių pastangų tikslas bus pasiektas. Nors ekonominė plėtra padeda mažinti deficitą, ją nepasinaudojama siekiant struktūriniu požiūriu sustiprinti viešuosius finansus. Todėl savo nuomonėje dėl atnaujinto Ispanijos 2018 m. biudžeto plano projekto Komisija daro išvadą, kad planas iš esmės atitinka Stabilumo ir augimo pakto nuostatas, nes Komisijos 2018 m. pavasario prognozėje numatoma, kad perviršinis deficitas bus panaikintas laiku, tačiau yra deficito didėjimo tendencija;
- (6) jei perviršinis deficitas būtų laiku ir tvariai panaikintas, 2019 m. Ispanijai būtų taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis ir pereinamojo laikotarpio skolos taisyklė. Atsižvelgiant į 60 % viršijantį Ispanijos valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykį su BVP ir prognozuojamą teigiamą 2,3 % BVP gamybos apimties atotrūkį, 2019 m. grynąjų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų nominalusis augimas ⁽²⁾ turėtų sumažėti bent 0,3 % – tai atitinka 1,0 % BVP struktūrinį koregavimą pagal bendrai sutartą reikalavimų koregavimo matricą taikant Stabilumo ir augimo paktą. Taip pat esama ženklų, kad nepanaudoti ekonomikos pajėgumai yra nuvertinami. Numatoma, kad 2019 m. nedarbo lygis Ispanijoje tebebus vienas didžiausių Sąjungoje, ir tai leis suvaldyti darbo užmokesčio spaudimą, ypač privačiajame sektoriuje, o infliacija toliau liks gerokai mažesnė nei 2 %. Tai rodo besitęsiantį darbo rinkos vangumą. Be to, nors Komisijos gamybos apimties atotrūkio tikėtinumo vertinime nenurodyta, kad pagal bendrai sutartą metodiką nustatyti gamybos apimties atotrūkio įverčiai yra mažai tikėtini,

⁽¹⁾ OLL 148, 2017 6 10, p. 38.

⁽²⁾ Grynąsias pirmines valdžios sektoriaus išlaidas sudaro visos valdžios sektoriaus išlaidos atmetus palūkanų išlaidas, Sąjungos fondų pajamomis visiškai kompensuojamas išlaidas Sąjungos programoms ir išlaidų nedarbo išmokoms nediskrecinius pokyčius. Nacionaliniu lygmeniu finansuojamas bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas išlyginamas per ketverių metų laikotarpį. Įskaičiuojamos diskrecinės su pajamomis susijusios priemonės arba įstatymais nustatytas pajamų padidėjimas. Vienkartinės priemonės, susijusios tiek su pajamomis, tiek su išlaidomis, neįskaičiuojamos.

jame nurodyta, kad tikėtini Ispanijos gamybos apimties atotrūkio įverčiai yra gana įvairūs. Tuo remiantis 0,65 % BVP metinis struktūrinis koregavimas, atitinkantis didžiausią grynųjų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų augimą, sudarantį 0,6 %, yra tinkamas. Remiantis Komisijos 2018 m. pavasario prognoze, jeigu politika nesikeis, esama rizikos, kad 2019 m. bus labai nukrypta nuo reikalaujamo fiskalinio koregavimo. Be to, prognozuojama, kad 2019 m. Ispanija pereinamojo laikotarpio skolos taisyklės reikalavimų nesilaikys. Apskritai Taryba mano, kad Ispanija turi būti pasirengusi imtis papildomų priemonių, kad užtikrintų, jog 2018 m. būtų laikomasi reikalavimų, o nuo 2019 m. reikėtų imtis priemonių, kurios yra būtinos siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi Stabilumo ir augimo pakto nuostatų. Būtų apdairu bet kokias nenumatytas pajamas panaudoti tolesniam valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykio mažinimui;

- (7) be to, Sprendime (ES) 2017/984 Taryba taip pat nurodė Ispanijai imtis fiskalinės sistemos gerinimo priemonių, kad būtų automatiškiau taikomi mechanizmai, kuriais užkertamas kelias nukrypimui nuo fiskalinių tikslų ir tas nukrypimas ištaisomas, ir padidintas Stabilumo įstatyme nustatytos išlaidų taisyklės indėlis į fiskalinį konsolidavimą. Tačiau 2018 m. stabilumo programoje nepranešama apie planus griežtinti vidaus išlaidų taisyklę. Joje taip pat nepranešama apie priemones įstatymuose numatyti daugiau atvejų, kai korekciniai ir prevenciniai mechanizmai būtų taikomi automatiškai. Be to, Taryba nurodė Ispanijai imtis priemonių viešųjų pirkimų politikos sistemai gerinti. Ispanija padarė pažangą 2017 m. lapkričio mėn. priėmusi naują įstatymą dėl viešojo sektoriaus sutarčių. Tačiau naujas teisės aktas viešųjų pirkimų veiksmingumą ir skaidrumą gali padidinti tik tuo atveju, jei jis sparčiai ir su dideliu užmoju bus įgyvendintas nustatant naują valdymo struktūrą ir visais valdžios lygmenimis sustiprinant viešųjų pirkimų procedūrų kontrolės mechanizmus. Visų pirma būsimos nacionalinėje viešųjų pirkimų strategijoje turėtų būti nustatyti *ex ante* ir *ex post* kontrolės veiksmai, kuriuos naujosios struktūros turi atlikti. 2017 m. birželio mėn. Vyriausybė pavedė nepriklausomai fiskalinei institucijai atlikti tam tikrų viešojo sektoriaus subsidijų išlaidų peržiūrą. Komisija stebi peržiūros, kurią tikimasi užbaigti 2019 m. pradžioje, vykdymą;
- (8) 2018 m. balandžio 27 d. Ispanija pateikė savo 2018 m. nacionalinę reformų programą ir savo 2018 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (9) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013 ⁽¹⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotusi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;
- (10) užimtumas Ispanijoje toliau sparčiai augo, o tai lėmė ankstesnių darbo rinkos reformų ir darbo užmokesčio augimo ribojimo poveikis. Nedarbo lygis toliau mažėja, tačiau išlieka gerokai aukštesnis už šalyje iki krizės buvusį lygį ir yra vienas didžiausių Sąjungoje. Tai reiškia, kad neišnaudojamas didelis įgūdžių, visų pirma darbo neturinčio jaunimo, potencialas. Bedarbių, kurie darbo neturėjo daugiau nei metus, dalis mažėja, tačiau jie vis dar sudaro 44,5 % visų bedarbių. Ispanija priėmė politikos iniciatyvų rinkinį, pagal kurį ilgalaikiams bedarbiams būtų teikiama individuali parama, o jaunimui būtų padedama patekti į darbo rinką ir pagerinti jų įsidarbinimo galimybes, visų pirma padidinant paramos gavėjų pagal Jaunimo garantijų iniciatyvą skaičių. Šių priemonių veiksmingumas priklauso ir nuo regioninių valstybinių užimtumo ir socialinių tarnybų pajėgumų darbo ieškantiems asmenims teikti individualią paramą, o šie pajėgumai didėja labai lėtai. Taip pat galima stiprinti bendradarbiavimą su darbdaviais, visų pirma didinant užimtumo tarnybų tvarkomų laisvų darbo vietų procentinę dalį ir geriau profiliuojant bei atrenkant darbdavių poreikius atitinkančius darbo ieškančius asmenis. Be to, reikėtų toliau stengtis geriau koordinuoti užimtumo ir socialinių tarnybų darbą; šioje srityje 2017 m. buvo padaryta tam tikra pažanga;

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

- (11) pagal terminuotąsias darbo sutartis dirbančių darbuotojų dalis yra viena didžiausių visoje Sąjungoje ir ją sudaro daugiausia jaunimas ir žemos kvalifikacijos darbuotojai. Terminuotosios darbo sutartys dažnai yra trumpalaikės ir retai pakeičiamos į neterminuotąsias. Jų platus naudojimas net sektoriuose, kuriems sezoninė ar cikliška veikla turi ne tokia didelę įtaką, gali trukdyti spartesniam našumo augimui ir yra dažnai siejamas su mažesnėmis socialinėmis išmokomis ir didesne skurdo rizika. Nors per pastaruosius dvejus metus neterminuotųjų darbo sutarčių skaičius kaip procentinė grynojo užimtumo augimo dalis išaugo, reikalingi tolesni veiksmai siekiant paskatinti pereiti nuo terminuotųjų darbo sutarčių prie neterminuotųjų. Įdarbinimo paskatų sistema tebėra susiskaidžiusi ir nėra veiksmingai orientuota į įdarbinimo pagal neterminuotąsias sutartis skatinimą. Ispanija priėmė planą, kaip sumažinti priklausomybę nuo įdarbinimo pagal terminuotąsias sutartis viešajame sektoriuje, tačiau jis dar tik pradedamas įgyvendinti ir įgyvendinimą, norint pasiekti 2019 m. nustatytą 8 % tikslą, reikia paspartinti. Dėl didesnio darbo inspekcijų pajėgumo ir veiksmingumo kovojant su piktnaudžiavimu terminuotojomis darbo sutartimis, išaugo sutarčių, kurios buvo pakeistos į neterminuotąsias darbo sutartis, skaičius, tačiau neatrodo, kad tai atgrasytų darbdavius toliau jas plačiai naudoti. 2017 m. pradžioje pradėta trišalė apskritojo stalo diskusija dėl užimtumo kokybės, tačiau konkrečių pasiūlymų dar nepateikta. Pastaruoju metu socialiniai partneriai aktyviau dalyvauja formuojant politiką, tačiau dar yra ką tobulinti;
- (12) ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas padeda mažinti asmenų, kuriems gresia skurdas ar socialinė atskirtis, dalį, kuri vis dėlto tebeviršija Sąjungos vidurkį, ir pajamų nelygybę. Dirbančiųjų skurdas yra problema, su kuria ypač susiduria namų ūkiai, kurių nariai dirba pagal laikinąsias ar darbo ne visą darbo laiką sutartis. Vaikų skurdo lygis, nors ir mažėja, tebėra labai didelis. Kitų nei pensijos socialinių pervedimų poveikis skurdo mažinimui nesiekia Sąjungos vidurkio ir toliau mažėja. Skirtinguose regionuose labai skiriasi pajamų garantavimo schemų taikymo sąlygos, be to, šios schemos suskaidytos į daugybę nacionalinių, skirtingų įstaigų administruojamų schemų, skirtų įvairioms darbo ieškančių asmenų kategorijoms. Todėl yra žmonių, kuriems reikia pagalbos, bet jie jos negauna. Po neseniai atlikto tyrimo, kurio metu buvo vertinamas nacionalinių ir regioninių pajamų garantavimo schemų veiksmingumas, dar nesuistarta dėl veiksmų plano. Pradėjus taikyti visuotinės socialinės kortelės sistemą, socialinių išmokų skyrimas turėtų tapti skaidresnis ir sudaryti palankesnes sąlygas dalyvauti susijusiose aktyvumo skatinimo priemonėse, nors taip nebus tiesiogiai pašalinti galiojančių schemų trūkumai. Išmokų šeimai efektyvumas taip pat mažas, o aprėptis netolygi. Ispanijos pensijų sistema yra svarbi padedant išlaikyti vyresnio amžiaus žmonių gyvenimo kokybę: dėl to jie susiduria su daug mažesne skurdo rizika nei jaunesnės kartos. Palyginti su darbo užmokesčiu, dabartinės pensijos yra vienos didžiausių Sąjungoje. Remiantis netrukus paskelbsimos 2018 m. visuomenės senėjimo ataskaitos ir Pensijų adekvatumo ataskaitos ⁽¹⁾ prognozėmis, 2011 m. ir 2013 m. reformos padėjo užtikrinti ilgalaikį pensijų tvarumą ir santykinį adekvatumą. Tačiau pensijų didinimas ir tvarumo veiksnio taikymo atidėjimas, pasiūlytas priimant 2018 m. biudžeto projektą, kelia abejonių dėl išpareigojimo vykdyti šias reformas. Be to, nesprenžiamą svarbiausia būsimų pensininkų pajamų adekvatumo problema, kuri veikiau yra susijusi su aukštu nedarbo lygiu ir didele darbo rinkos segmentacija;
- (13) pašalinus Ispanijos įmonių inovacinio pajėgumo trūkumus, jų našumas galėtų išaugti. Inovacijų veiklos rezultatams ir našumo augimui trukdo nuolat mažėjantis investicijų į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą lygis, todėl labai mažai tikėtina, kad bus pasiektas 2 % nacionalinis mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros intensyvumo tikslas pagal strategiją „Europa 2020“. Ši tendencija stiprėja dėl mažo ir vis mažėjančio moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai skirto valstybės biudžeto vykdymo lygio. Nors nacionalinės mokslinių tyrimų ir inovacijų politikos valdymas dabar yra paprastinamas ir tai iš dalies atlieka naujoji Valstybinė mokslinių tyrimų agentūra, koordinavimas nacionaliniu ir regioniniu lygmeniu kuriant, įgyvendinant ir vertinant politiką tebėra silpnas. Vertinimo kultūros puoselėjimas siekiant sistemingai vertinti paramos programų ir politikos veiksmingumą sudarytų galimybę mokytis, kaip formuoti politiką, ir sukurti sinergijas įvairiais valdžios lygmenimis;
- (14) ribotą Ispanijos įmonių inovacinį pajėgumą galima paaiškinti ir igūdžių pasiūlos ir paklausos neatitiktimi, kuri turi neigiamą poveikį ilgalaikiam našumo augimo potencialui. Ispanijoje pernelyg žema arba pernelyg aukšta darbuotojų kvalifikacija yra dažnas atvejis. Nepaisant to, kad per pastarąjį dešimtmetį mokyklos nebaigusių asmenų skaičius labai sumažėjo, jis dar gerokai viršija Sąjungos vidurkį. Kaip ir mokymosi rezultatai, skirtinguose regionuose jie labai skiriasi ir gali trukdyti užtikrinti lygias galimybes. Iki šiol šiems skirtumams šalinti skirtų programų poveikis buvo labai nedidelis. Dėl Nacionalinio socialinio ir politinio švietimo pakto, kuriuo siekiama vykdyti nuodugnią švietimo sistemos reformą, tebevyksta derybos. Tuo tarpu mokytojų profesinį tobulėjimą reikės remti mažinant laikinųjų darbo sutarčių skaičių ir skiriant daugiau išteklių jų mokymui. Be to, darbo rinkoje ieškodami tinkamo ir stabilaus darbo, su sunkumais susiduria visų pirma tretinio mokslo absolventai.

⁽¹⁾ Europos Komisija (2018 m.), 2018 m. pensijų adekvatumo ataskaita „Dabartinių ir būsimų pajamų adekvatumas senatvėje ES“, I ir II tomai. Tai bendra ataskaita, kurią parengė Socialinės apsaugos komitetas (SAK) ir Europos Komisija (Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD). Europos Sąjungos leidinių biuras, Liuksemburgas, 2018 m.

Glaudesnis švietimo institucijų ir įmonių bendradarbiavimas galėtų pagerinti galimybes jauniems absolventams patekti į darbo rinką ir kartu suteikti įmonėms įgūdžių, reikalingų jų inovaciniam pajėgumui padidinti. Atsižvelgiant į tai, naujosios skaitmeninės strategijos pasiūlyme pripažįstama, kad reikia gerinti skaitmeninius įgūdžius. Sunkumų kyla dėl to, kad yra mažai informacinių ir ryšių technologijų specialistų ir kad reikia didinti švietimo sistemos vaidmenį gerinant skaitmeninius įgūdžius. Darbuotojų perkvalifikavimas, kad šie įgytų skaitmeninių įgūdžių, taip pat leistų Ispanijos įmonėms išlikti konkurencingoms vis labiau skaitmeninėje ekonomikoje;

- (15) prie to, kad našumo augimas tebėra ribotas, taip pat prisideda reglamentavimo skirtumai verslo aplinkoje. Dabartinėmis aplinkybėmis dėl reglamentavimo skirtumų ir apribojimų verslo aplinkoje maržos išlieka didelės, įmonių ir darbuotojų geografinis judumas nedidelis, o našumo augimas ribotas. Įstatymas dėl rinkos bendrumo, kuriuo buvo siekiama išspręsti šią problemą, įgyvendintas tik iš dalies. Reikia pagerinti šio įstatymo įgyvendinimo stebėseną regionų ir vietos lygmenimis ir sustiprinti sektorinių konferencijų vaidmenį. Įstatyme nustatytas principas, kad jei įmonės laikosi tam tikrų reikalavimų kažkurioje teritorijos dalyje, tai jos galėtų veikti visoje teritorijoje. Keliuose 2017 m. paskelbtuose sprendimuose Konstitucinis Teismas nustatė, kad šis principas negalioja, jei nėra bendrų arba lygiaverčių minimaliųjų ekonominės veiklos pradėjimo arba jos vykdymo standartų. Atsižvelgiant į šiuos sprendimus, visoje teritorijoje nustačius nuoseklius bendrus arba lygiaverčius standartus, būtų galima padėti pasiekti įstatyme nustatytus tikslus. Be to, norint veiksmingiau mažinti neigiamą susiskaidymo poveikį įmonėms, reikėtų pagerinti skirtingų valdžios lygmenų bendradarbiavimą visais įgyvendinimo etapais. Turėtų būti paspartintas Geresnio reglamentavimo komiteto, įsteigto siekiant užtikrinti, kad teisės aktai būtų suderinti su Sąjungos paslaugų srities *acquis*, darbas. Apribojimai, kurie turi įtakos tam tikroms reglamentuojamosioms profesijoms, pavyzdžiui, civilinių inžinierių ir architektų, buvo nurodyti ir 2017 m. sausio mėn. priimtame paslaugų dokumentų rinkinyje, tačiau iki šiol nesiimta jokių konkrečių priemonių šiai problemai spręsti;
- (16) apskritai, pagerinus institucijų darbo kokybę, būtų galima padidinti pasitikėjimą Ispanijos ekonomika ir naudą iš priemonių, priimtų siekiant spartinti našumo augimą. Pažanga padaryta partijų finansavimo skaidrumo, turto deklaravimo ir interesų konfliktų srityse. Verslo aplinkai taip pat buvo naudinga pažanga, padaryta kovojant su korupcija, tačiau šioje srityje tebėra susirūpinimą keliančių klausimų. Pagerėjo piliečių ir įmonių nuomonė apie teisingumo sistemos nepriklausomumą. Dabar dedamos ir turėtų būti toliau dedamos pastangos dar labiau padidinti teisingumo sistemos efektyvumą. Nors šioje plačioje srityje padaryta tam tikra pažanga, uždavinys skatinti pasitikėjimą institucijomis visais valdžios lygmenimis dar neįvykdytas;
- (17) dar labiau pagerinus transporto, energetikos ir vandens infrastruktūrą, būtų skatinama teritorinė sanglauda, geresnė integracija į bendrąją rinką ir našumo augimas. Tarpvalstybinėms transporto ir energijos jungtims ir vandens infrastruktūrai trūksta investicijų. Būtų galima geriau naudotis keleivių ir krovinių vežimo geležinkeliais infrastruktūromis. Nors neseniai užbaigtos naujos atkarpos, kuriose buvo nutiesta pasaulyje dominuojantį standartą atitinkančio pločio vėžė, Ispanijoje, Portugalijoje ir Prancūzijoje esančios skirtingų matmenų vėžės yra pagrindinė kliūtis geresniam susisiekimui geležinkeliais. Esama ir krovinių vežimo geležinkeliais jungčių trūkumų: tarp pagrindinių Atlanto vandenyno ir Viduržemio jūros pakrančių uostų ir šalies viduje esančių pramoninių teritorijų. Nepakankamos sujungiamumo galimybės taip pat trukdo glaudesnei integracijai į Sąjungos elektros energijos ir dujų rinkas. Norint pagerinti vandentvarką, pvz., nuotekų valymą, nuotėkių tinkluose mažinimą ir vandens tiekimo gerinimą, reikalingos tolesnės investicijos į infrastruktūrą. Ispanijai tai būtų naudinga aplinkos, ekonomikos ir socialiniu požiūriu;
- (18) 2018 m. Europos semestro kontekste Komisija atliko išsamią Ispanijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2018 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2018 m. stabilumo programą, 2018 m. nacionalinę reformų programą ir veiksmus, kurių Ispanija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socioekonominėi Ispanijos politikai, bet ir tai, koku mastu jie atitinka Sąjungos taisykles ir gaires, nes būtina stiprinti bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų;
- (19) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2018 m. stabilumo programą, o jos nuomonė ⁽¹⁾ pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje;

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

- (20) atsižvelgdama į Komisijos nuodugnios apžvalgos ir šio vertinimo rezultatus, Taryba išnagrinėjo 2018 m. nacionalinę reformų programą ir 2018 m. stabilumo programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį pateiktos toliau išdėstytose 1–3 rekomendacijose,

REKOMENDUOJA Ispanijai 2018 m. ir 2019 m. imtis šių veiksmų:

1. užtikrinti, kad būtų laikomasi Tarybos sprendimo (ES) 2017/984, kuriuo pagal perviršinio deficito procedūrą įspėjama, be kita ko, imtis priemonių, kad būtų užtikrintas fiskalinės ir viešųjų pirkimų sistemų taikymas visais valdžios lygmenimis. Taip pat užtikrinti, kad 2019 m. grynųjų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų nominalus augimas neviršytų 0,6 %, o tai atitiktų 0,65 % BVP metinį struktūrinį koregavimą. Nenumatytas pajamas panaudoti tam, kad būtų sparčiau mažinamas valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis.
2. Užtikrinti, kad užimtumo ir socialinės tarnybos turėtų pakankamai pajėgumų teikti veiksmingą paramą darbo ieškantiems asmenims, be kita ko, glaudžiau bendradarbiaujant su darbdaviais. Skatinti pereiti prie neterminuotųjų darbo sutarčių. Gerinti paramą šeimoms ir didinti pajamų garantavimo schemų veiksmingumą, panaikinant aprėpties spragas, supaprastinant nacionalinių schemų sistemą ir sumažinant regioninių schemų taikymo sąlygų skirtumus. Mažinti mokyklos nebaigusių asmenų skaičių ir regioninius mokymosi rezultatų skirtumus, visų pirma geriau remiant mokinius ir mokytojus.
3. Didinti viešąsias investicijas į mokslinius tyrimus bei inovacijas ir sistemingai vykdyti šios srities paramos politikos vertinimus, kad būtų užtikrintas šios politikos efektyvumas. Stiprinti švietimo institucijų ir įmonių bendradarbiavimą, siekiant sumažinti esamą įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitiktį. Toliau įgyvendinti Įstatymą dėl rinkos bendrumo užtikrinant, kad visais valdžios lygmenimis taisyklės, reglamentuojančios ekonominės veiklos, visų pirma susijusios su paslaugų teikimu, pradėjimo galimybę ir vykdymą, atitiktų to įstatymo principus, ir pagerinant administravimo įstaigų bendradarbiavimą.

Priimta Briuselyje 2018 m. liepos 13 d.

Tarybos vardu
Pirmininkas
H. LÖGER